

Ponència relativa a la Llei sobre el Dret Successori **3 de març de 2007**

Llei relativa al Dret Successori del Principat, de 31-7-89. **Proposta de modificació**

La successió intestada o abintestat atribueix per disposició legal a determinades persones (parents o vinculació amb el causant –difunt) un títol per succeir-lo quan no hagi disposat dels seus béns per testament o heretament o quan aquests siguin invàlids o ineficaços.

La successió legal, és a dir, aquella que estableix l'Estat en defecte de testament o heretament, a Andorra es regeix pel dret romà i pel dret català anterior al Decret de Nova Planta. Malgrat això, l'evolució de la societat andorrana i la profunda diferència que existeix entre les estructures familiars actuals i les dels temps medievals havien produït alguns desajustaments que es va intentar resoldre mitjançant la Llei de reforma del dret de successions de 31 de juliol de 1989.

Aquesta Llei equipara quasi totalment els fills extramatrimonials als legítims i atorga una protecció més gran al cònjuge vidu que aquella de què gaudia fins llavors, amb independència que el vidu sigui un home o una dona. Malgrat tot, amb l'adopció de la Constitució, aquesta Llei ha esdevingut insuficient pel que fa a la protecció del cònjuge sobrevivent i discriminatòria envers els fills.

La magistrada Maria Eulàlia Amat, en *Fonaments de Dret Privat Andorrà (llibre 4, pag. 903-904)*, exposa que alguns dels principis en què es fonamenta (la llei del 1989) no s'adeqüen a les necessitats de la societat andorrana actual i algunes de les seves normes són clarament inconstitucionals. En aquest sentit, cal destacar que, atesa l'evolució del concepte de família al Principat, la protecció que la llei atorga al cònjuge sobrevivent, en situar-lo darrere dels parents de sisè o en ocasions de setè grau, no sembla adequada a les conviccions que imperen actualment en la societat andorrana, ja que les relacions afectives entre els cònjuges són presumiblement molt més estretes que entre el causant i els seus parents de segon o ulterior grau, mentre que el concepte ampli de família ha quedat en la majoria dels casos reduït al que es coneix com a família nuclear. D'altra banda, el fet d'excloure de la successió el cònjuge separat culposament tampoc no resulta oportú en un sistema que intenta no buscar culpables en els supòsits de crisi matrimonial i en el qual la majoria de les sentències de separació es fonamenten sols en la pèrdua de l'*affectio maritalis* per part dels cònjuges, més que no pas en criteris de culpabilitat. Cal destacar igualment que la crida conjunta d'ascendents i germans quan no hi ha descendents del difunt, que podia resultar justificada en uns temps en què un grup familiar ampli contribuïa al creixement del patrimoni

familiar, comporta una fragmentació del patrimoni que pot resultar indesitjable i presumiblement no respon tampoc al concepte actual de la família a Andorra, en la qual habitualment sols aporta el seu esforç econòmic el nucli familiar més estricte.

Per últim, la discriminació que fa la llei dels fills extramatrimonials, que afecta aquells supòsits en què concorren amb fills matrimonials i hagin estat concebuts durant la vigència del matrimoni, tampoc no resulta acceptable ja que castiga uns fills per la conducta dels progenitors i ha de ser entesa com a inconstitucional perquè els discrimina per raó de l'origen.

A títol d'exemple, citarem alguns articles de la Llei relativa al Dret Successori del Principat, de 31-7-1989, que motiven aquesta proposta de modificació.

Article 1

La Llei vigent, en l'article 1 estableix el següent:

Els fills extramatrimonials seran cridats a la successió intestada de llurs pares i ascendents, germans i altres col.laterals juntament amb els fills legítims, i amb els mateixos drets, àdhuc el de representació, a excepció del que disposa l'apartat següent.

Quan els fills extramatrimonials concorrin a la successió de llur pare o mare amb altres fills legítims haguts d'un matrimoni existent en el moment de la concepció d'aquells, rebran únicament una porció de l'haver hereditari igual a la meitat de la que correspongui a cada un dels fills legítims. Aquesta norma s'aplicarà també a la successió dels altres ascendents.

És evident que aquest article és inconstitucional ja que conculca l'article 6 de la Constitució que estableix que totes les persones són iguals davant la llei, i que ningú pot ser discriminat per raó de naixement, raça, sexe, origen, religió, opinió o qualsevol altra condició personal o social.

Article 4

L'article 4 estableix el següent:

En defecte de descendents, d'ascendents i de col.laterals dins els límits assenyalats a l'article anterior, serà cridat a la successió el cònjuge vidu, sempre que no estigués separat culposament o de mutu acord, sigui judicialment o de fet.

En aquest article caldria modificar que la crida a la successió del cònjuge vidu s'esdevingui abans dels col·laterals. També caldria excloure la separació culposa.

Article 11

L'article 11 vigent estableix el següent:

Els fills extramatrimonials que concorrin a la successió de llurs pare o mare amb altres fills legítims haguts d'un matrimoni existent en el moment de la concepció d'aquells, rebran una part llegendària igual a la meitat de la que correspongui a cada un dels fills legítims.

Aquesta norma s'aplicarà igualment per a determinar la llegítima que els correspongui en la successió d'altres ascendents.

En relació a aquest article reproduïm aquí el que s'exposa per a la modificació proposada a l'article 1.

Proposta d'acord a sotmetre a votació:

S'encomana al grup parlamentari socialdemòcrata que, previ els estudis tècnics corresponents, entri a tràmit parlamentari una iniciativa legislativa de modificació de la Llei relativa al Dret Successori del Principat, de 31 de juliol de 1989, en els termes exposats anteriorment, tot amb la finalitat següent:

- adequar-la a la Constitució
- equiparar els drets dels fills (legítims o il·legítims) en termes d'igualtat
- protegir els drets del cònjuge vidu situant-lo abans dels parents col·laterals en l'ordre de successió
- excloure de la Llei el concepte de separació culposa

Andorra, 23 de febrer de 2007

Rosa Ferrer Obiols